

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolvasó szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K.-VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyitltt sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.

Fél évre 3 frt — kr.

Negyed évre 1 frt 50 kr.

Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Közigazgatási bíróságok.

III.

A törvényjavaslat indoklásából itt közöljük a közigazgatási bíróság hatáskörének megállapítására vonatkozó részt:

A közigazgatási bíróságok hatáskörének megállapítása a közigazgatási bíráskodás kérdésének legvitásabb és legnehezebben szabályozható része.

Az európai államok e tekintetben is különböző, sőt egymástól lényegesen eltérő utakon kísértették meg a feladat megoldását. Azok törvényhozásában két főirányzat jutott e tekintetben érvényre: a hatáskörnek elvi általánosítás és az ügyek és esetek szerint előszámítás útján való meghatározása. A közigazgatási bíróságok hatáskörének elvi általánosítás után való megállapításához Olaszország és Ausztria folyamodtak; Olaszország a közigazgatási bíróság joghatóságot a magán- és politikai jogok körére szorította, Ausztria pedig a hatáskör kifejezésére szolgáló formulához a bírósági eljárás keretéből egyáltalában kizárt ügyeknek és eseteknek egy nem ugyan terjedelmes, de eléggé fontos és jelentékeny sorozatát csatolta. A többi európai államok az ügyek és esetek felsorolásával (taxatio, specifikáció) írták körül közigazgatási bíróságaik hatáskörét, és e módszer szerint van a magyar pénzügyi közigazgatási bíróság hatásköre is szabályozva.

Ebben a kezdetben ölelték fel és tárgyalják a kérdést a szakkörök és a szakirodalom. Hazai szakíróink közül legtöbben az elvi általánosítás mellett foglaltak állást; találkoztak azonban közöttük olyanok is, kik határozottan a taxatio rendszere mellett nyilatkoztak, és még nagyobb számmal olyanok, kik a dologban elvi szempontokat nem keresve, a hatáskör szabályozását a célszerűség tekintetéből megítélendő, alárendelt fontosságú törvényszerkesztési feladatnak igyekeztek feltüntetni. Az 1882. évi magyar jogászgűlés nyilatkozata a kérdésnek erre a részére nem terjed ki.

Véleményem szerint nem szenvedhet kétséget, hogy valamely eset hovatartozása leginkább tiszta és szabatos elvi körülírás alapján határozható meg, s hogy csak az uton

lehetne az egész közjogra és közigazgatási jogra kiterjedő oltalmat biztosítani az egyesek és testületek részére. Tény az is, hogy elvi általánosítás mellett a törvényhozás nem jutna abba a kényszerhelyzetbe, hogy a bírósági intézmény hatásköri részét a folytonosan fejlődő életviszonyok hullámzásához alakuló közigazgatási törvényeknek és szabályoknak megfelelőleg módosítsa.

E tagadhatatlan előnyök dacára, mégsem helyezkedhettem az elvi meghatározás álláspontjára az általam benyújtott törvényjavaslat hatásköri részének megállapításánál; mert — eltekintve attól, hogy annak alkalmazása mellett jóformán állandósítatnának a hatásköri összeütközések a bíróságok és a hatóságok között — a mai napig még legalább nem vagyunk oly egységes forgalommeghatározás birtokában, mely biztos határvonalat képezhetne a bíróságok és a hatóság működési köre között. Nem vonják ezt kétségbe maguk a rendszer legelszántabb védői sem, a mennyiben ők, kik oly határozottak a cél kitűzésében, midőn arra a kérdésre kerül a sor, hogy miként szőljon hát az a keresve-keresett általános elvi körülírás, rendszerint és egyszerűen az olasz és osztrák törvényekre való utalással szoktak menekülni a felelet terhe alól.

Ilyen körülmények között mindenekelőtt azt kell megvizsgálnunk, vajjon csakugyan alkalmasak-e az olasz és osztrák törvényekben foglalt intézkedések arra, hogy a közigazgatási bíróság hatásköre szabályozásánál zsinórmértékül használtassanak?

Általánosan ismert dolog, hogy az olasz és osztrák törvényeknek a hatáskör megállapítására vonatkozó rendelkezései lényegileg abban a tételben folynak össze, hogy a közigazgatási bírósági oltalom igénybevételének akkor van helye, ha valaki magát jogai gyakorlásában közigazgatási intézkedés, vagy határozat által fenyegettetnek, vagy megsértettnek véli. Az a kérdés tehát: vajjon e, vagy egy lényegében ehhez hasonló formula bír-e a helyes forgalom meghatározás kellékeivel? Alkalmas-e arra, hogy könnyen felismerhető mesgyél szolgálhasson a közigazgatási és a bírósági hatóságok működésköréi között, és egyaránt elégséges garanciát foglal-e magában az egyesek és testületek jogainak védelmére és az állami közérdek követelményeinek biztosítására?

— Részemről mind e kérdésekre csak tagadólág válaszolhatok, mert olyan rendelkezés, melynek értelmében — más támpontok kizárásával — egyedül az érdekelt fél és az eljáró bíróság összetételközö meggyőződése, hogy ne mondjam tetszésére, egy szóval a véletlenre lenne hagyva valamely ügy vagy eset hovatartozásának eldöntése, sem eléggé világosnak, sem elég határozottnak nem tekinthető, s éppen ezért nem is alkalmas arra, hogy a bírósági és közigazgatási ügyek és esetek különválasztásánál irányadó mértékül alkalmaztathassék.

Hogy ily helyzetben az állami közérdek, különösen pedig a közigazgatás gyorsasága és hatálya a legnagyobb mérvű kockázatának tétetné ki, azt úgy hiszem felesleges bővebben bizonyítanom. Különösen hangsúlyoznom kell azonban, hogy a megoldásnak jelzett módjai a igha előnyösnek

bizonyulnak az egyesek és testületek jogaira nézve is, mert az a bíróságot az esetek egy nagy körében (a törvény által éppen nem, vagy hiányosan szabályozott ügyekben előforduló vitás kérdések) diszkreczionális hatalommal ruházná fel.

Hogy ez ellenvetések mennyire jogosultak, annak legvilágosabb bizonyítékát képezik az osztrák és olasz törvényekbe beiktatott óvatossági intézkedések, t. i. hogy Ausztria nem érte be azzal, hogy közigazgatási bíróságot csak megsemmisítő joghatósággal ruházta fel, de indítottak érezte magát egyszersmind az általános elvi kijelentéshez a bírósági eljárás köréből kizárt ügyeknek és eseteknek egy lajstromát csatolni; Olaszország pedig a jogi részt szorosan elkülönítve a közigazgatástól, a bírósági hatáskört egészen a magán- és közjog terére korlátozta s dacára ennek, még csak határozottan megsemmisítő hatalommal sem találta felruházhatóknak a közigazgatási vitás ügyekben eljáró rendes bíróságait. És az érintett ellenvetések csak fokozottabb súlyllyal esnek mérlegbe, ha — mint a fentforgó esetben történik — érdemben döntő joghatósággal felruházott közigazgatási bíróságok felállítására forog kérdésben.

Ezek voltak a döntő okok, melyek miatt a bírósági hatáskört az elvi meghatározás mellőzéseivel, az ügyek és esetek szerint való felsorolás rendszerére kellett alapítanom, dacára ama fogatkozásoknak és hiányoknak, melyek ezen rendszer alkalmazásával elválaszthatatlanul össze vannak kapcsolva, s melyek akadályai annak, hogy a közigazgatási bíróság hatásköre ezen az uton teljessé tétessék.

Ilyen akadályt képez, mindenekelőtt, hogy közigazgatási jogunkban nagyon sok a diszkreczionális elem, amennyiben számos esetben, melyekben az egyesek és testületek részére jogokat lehetett és kellett volna biztosítani a törvénynek: minden gyakorlati szükség és haszon nélkül a közigazgatási hatóság belátására lett bízva a döntés joga; az érdeksértések pedig természetüknél fogva nem igen alkalmasak arra, hogy bírói kogniczió és elhatározás tárgyát képezhessék.

Egy másik akadály annak, hogy taxatióval a bírósági hatáskör teljessé tehető, abban rejlik, hogy közigazgatásunk igen sok tárgya nincs még törvény által rendezve, s hogy létező törvényeink közül is némelyek éppen csak a főbb elvek kijelentésére szorítkoznak, de nem foglalják magukban azokat a részletes anyagi és alaki intézkedéseket, melyeknek hiányában szilárd alapokra fektetett bírósági eljárás alig képzelhető. Ezért nem hozhattam javaslatba például a bírói oltalom kiterjesztését ama vitás kérdésekre, melyek az anyakönyvek használata, a közigazgatási és rendőri végrehajtás (kényszerjog), a közbiztonsági rendészet, az egyesületi és gyülekezési jog, az utlevélügy, az építészeti és tűzrendészet, mezei rendőrség, a karhatalmi költségek hordozása s más szabályozatlan vagy hézagosan szabályozott ügyek körében felmerülhetnek.

Szaporítja a taxatio természetéből kifolyó akadályok számát, hogy ezen az uton a leg-

gondosabb eljárás mellett sem lehetséges kimerítő összeállítását adni mindazoknak az ügyeknek és eseteknek, melyeket a változatosságában kiszámíthatatlan gyakorlati élet még a törvényhozásig szabályozott ügyekben is felszínre hozhat.

A maros-tordaimegyei iparfejlesztő bizottság gyűlése.

Maros-Vásárhely, decz. 4.

Maros-Tordavármegye iparfejlesztő bizottságának december hó 2-án igen jelentőségű és emlékeztető ülése volt. E napon adatott át ünnepélyesen Kovács Ferencz apát-plébánosnak a királyunk Ő Felsége által adományozott III. osztályu vaskorona rendjel.

A bizottság gyűlése báró Kemény Kálmán főispán elnöke alatt a vármegyházban folyt le. A felügyelő bizottság helyi és vidéki tagjain kívül szép számú érdeklődő közönség jelent meg ez alkalommal, hogy tanuja legyen ez ünnepélyes mozzanatnak.

Báró Kemény Kálmán főispán bizottsági elnök az ülést megnyitván, szép beszéd kíséretében nyújtotta át a királyi kitüntetés jelvényét és az ahhoz tartozó okmányokat Kovács Ferencznek, kiemelve beszédében az ünnepelt férfinak a közgazdaság és közművelődés terén szerzett mindazon érdemeit, amelyek legfelsőbb helyen is elismerésre és méltánylásra találtak. Az egybegyűlt közönség lelkes éljenzéssel fogadta a főispán beszédét s szinte örömmel üdvözölte a kitüntetett férfit, ki hálás köszönettel fogadva a magas kitüntetést, meghatva mondott köszönetet az óvációért.

A gyűlés többi tárgyai a következő sorrendben tárgyalattak.

A bizottság alelnökevé egyhangulag Kovács Ferencz választott meg.

Erődi Mihály főispáni titkár jegyző részletes jelentést terjesztett be az iparfejlesztő bizottság által kezdeményezett cukorgyár ügyében, bejelentvén, hogy e nagyszabású s vármegyénknek nézve kiváló fontossággal bíró vállalatnak Maros-Vásárhelyen való létesítése, a kereskedelemügyi miniszter nagymérvű támogatása mellett, a megvalósulás stádiumába jutott. A cukorgyár fölépítésére vonatkozólag a szerződés a vállalkozókkal megkötött, oly határozattal, hogy azt a vállalkozók 1894. év őszére fölépíteni és berendezni tartozik.

Elfogadtatván az elnökségnek egy magán szövegkezi gépjárató műhely, valamint Tauszik B. Hugó kereskedelmi és iparkamarai elnök egy állami vasuti gépműhely Maros-Vásárhelyen leendő fölállítási iránti indítványai; azok kiadattak az albizottságnak, oly megbízással, hogy az életrevaló eszméknek megvalósítása iránt, a kereskedelmi

és iparkamara közreműködésével tegye meg a kezdeményezést.

Felolvasattatott a kereskedelemügyi miniszter leirata, melyben közölve azon elhatározását, miszerint hajlandó székely vármegyéből 10 székely ifjat az állami gépgyárba fölvenni s azokat teljesen államköltségen a gyáripari pályára kiképezni, fölhitva a bizottságot, hogy a megfelelő módon készitendő föl hívások útján jelentkező székely ifjak kéréseit terjessze föl. Erődi Mihály bizottsági jegyző Maros-Vásárhely város területéről 2, Dósa Elek megyei főjegyző a vidékről 18 folyamodót jelentett be a bizottságnak, a kiknek kérései elbírálás végett egy szűkebb körű bizottságnak adtak ki.

A bizottság hozzájárulván a kereskedelmi és iparkamara által az ipari szövetkezetek létesítése érdekében megindított mozgalomhoz, valamint elvből elfogadván Deák Lajos tanfelügyelőnek a vármegye területén üzött háziipar fejlesztésére vonatkozólag előterjesztett javaslatait, elnök főispán a népes gyűlést a tagok éljenzése mellett bezárta.

Gyűlés után Kovács Ferencz az iparfejlesztő bizottság tagjait, valamint a vármegye, a város, a királyi tábló, a törvényszék, a papság, a kereskedelmi és iparkamara, az iparmúzeum és a sajtó több képviselőjét ebédre hívta.

Meghívó.

A háromszékmegei „Erzsébet” árvaleány nevelő-intézetnek folyó évi rendes közgyűlése december hó 10-én d. u. 2 órakor Kézdi-Vásárhelyt. az árvaház tantermében fog megtartatni, hová az alapító és rendes tagok, s barátai a nemes ügynek, bizalommal meghívattak s egyuttal kérjük, ezen kívül külön meghívóra nem várni.

Főbb tárgyai lesznek:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári, igazgatói, vagyonkezelő bizottsági, pénztárnoki, isk.-széki jelentések az intézet anyagi és szellemi működéséről.
3. Költségvetések előterjesztése.
4. Számvizsgáló bizottság jelentése és annak jövő évre való kinevezése.
5. Az évi segélyezések bejelentése.
6. A felveendő árvák létszámának meghatározása.
7. Tisztújítás az alapszabályok 22-ik §-a értelmében.
8. Folyó ügyek, indítványok.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. december 4.

Báró Szentkeresztly Stephanie
elnök.

Erdélyi Károly
titkár.

Meghívó.

A kézdívásárhelyi szegény munkaképtelen öregek „Stephanie” menedékházának folyó évi rendes közgyűlése Kézdi-Vásárhelyt, az árvaház tantermében december hó 10-én d. u. 2 órakor fog megtartatni, hová az alapító és rendes tagokat, valamint az érdeklődő ügybarátokat bizalommal meghívjuk.

A gyűlés több tárgyai:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Titkári, vagyonkezelő bizottsági, pénztárnoki és leltározó bizottsági jelentések.
3. Számvizsgáló bizottság előterjesztése és annak jövő évre való kinevezése.
4. A jövő évi költségelirányzat megállapítása.
5. Folyó ügyek, indítványok.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. december 3.

Báró Szentkeresztly Stephanie,
elnök.

Erdélyi Károly,
titkár.

Különfélék.

— Időjárásunk — úgy látszik — még nem határozta el teljesen magát, hogy az igazi háromszéki telet meghozza. Esethő ugyan jó bőven, de azért a decemberi nap oly melegen tüzi sugarait, hogy a hó nap-nap után fogy, pusztul s ha így megy — maholnap ismét oda jutunk a hol november végén valánk, a mi ellen valami nagy panaszunk nem igen lehet.

— Halálozás. Bartók Károlyt, Kézdi-Vásárhely város érdemes polgármesterét súlyos családi csapás érte. Nővére futásfalvi Hamar Ignác né szül. Bartók Julia, hosszas szenvedés után, december 8-án meghalt. Az elhunyt derék urnót, ki a legszebb családi erényekkel ékeskedett, egy széles körű család siratja. Haláláról a család következő gyászjelentést adott ki:

„Futásfalvi Hamar Ignác birtokos, mint férj és gyermekei; karatnai Bartók Károly, Kézdi-Vásárhely reudezett tanácsu város polgármestere, mint egyetlen testvér és neje zágoni Jankó Janka, egy számos közeli és távoli rokonok nevében szomorúan tudatják, hogy a hűséges feleség, a gyöngéden és önfeláldozásig szerető testvér, az édes anyát helyettesítő mostoha anya futásfalvi Hamar Ignác né született karatnai Bartók Juli életének 56-ik évében, 18 évi boldog házasság után, december hó 8-án reggeli 4 órakor, hosszas szenvedés után megszűnt élni. Az üdvözült halottnak földi maradványai december hó 10-én d. u. 1 órakor fognak Futásfalváról egy rövid ima után Karatnán, az ev. ref. egyház temetőjében levő sírboltban, elhelyeztetni, mely végtisztességre rokonok és ismerősök szomorúan meghívattak. Béke poraira! Futásfalva, 1893. december 8-án.”

A „Székelyföld” tárczája.

Az iskola porából.

Nincs a világon az a komoly életpálya, melynek szigorúan betartott, legkomolyabb órái mellett vidám percei nem akadnának. Az ilyen pályák közzé számítható a tanító s általában a tanterfiak életpályája. Tapasztalatból mondhatom, hogy hivatalosa tudatában, legtöbbször komolyan, hogy ne mondjam éppen mogorván megy be az iskolába. De bezzeg, igen gyakran nevetve, ha szabad mondanivaló vigyorogva jön ki az iskolából. És ezt tanítványainak észkiforgató feleletei okozták, melyek jóllehet nevetséget, de egyszersmind szeretetet gyúlasztanak a tanító szívében.

Ezekből a gyermeki gondolkodási adatokból akarok néhányat a t. olvasó közönségnek szolgálni, részint saját tapasztalásból, részint mások közléséből.

Olvasmány után feladja a tanító egyik tanítványának ezt a kérdést: nó fiam, mondd meg, Kolombus hogyan fődözte fel Amerikát? — Felelet: Kolombus Kristóf egy nagy csónakon átment Amerikába. Amint a parthoz ért, egy rézvörös színű leányt látott ott. Ismerte, tudta, hogy indián leány, hát megszólítja: ugy-e hugom, ez Amerika?

— Igen.

— Ugy-e bácsi, maga Kolombus Kristóf? kérdé az indián leánya.

— Igen.

— Jézus Mária, fel vagyunk fedezve.

— Tanító: Pista, hol lakik az oroszlán?

— Pista: Afrika északi részén.

— Tanító: hogy fogják az oroszlánt?

— Pista: vesznek egy nagy rostát, lapáttal behányják a homokot, rostálják, a homok kihull, az oroszlán bent marad.

— Mit kávéztál? kérdek egy szegény fucskát, mikor iskolába jött.

— Kását, volt a naiv válasz.

Megszólított az utcán egy helyben ismeretes fut, ki a elemi iskolába jár.

— Tudad-e a leczkédet?

— Tudtam.

— Kikérdeztek-e?

— Kikérdeztek.

— Miből feleltél?

— A történelemből,

— Mi volt feladva?

— A szarvasmarha.

A mama is ott volt a vizsgán, hát a tanító mindeképen akarta, hogy Jenőke jól feleljen.

— Jenőke: Kukac.

— No Jenőke, mondj nekem egy házi állatot.

A tanító nehogy a mamát megszegyenítse: No igen, igen, hát hisz a kukac is házi állat, a menyinyiben a ház körül is előfordul; hanem mondj még egy házi állatot!

— Jenőke: Hát még egy kukac.

— Haj no! mondja a gyerek mikor pár évvel ezelőtt a kantai iskola egyik terme leszakadt — bedőlt az iskola, nem kell iskolába járni!

— Nem hiszem, mert nem dögölt meg a tanár!

Ugy is volt.

No, de mostanra elég ennyi. Ha a t. olvasó közönség az ilyen iskolai és gyermeki „zaftos mondasokat” jó szívet veszi, hát mások is szolgálok, mert ebben az esetben gyűjteni fogom. Mert bizony sokszor olyanokat mondanak, hogy mi vének is tanulhatunk belőle.

— b.

— **Multság.** Közeledik a farsang s a tánczkedvelő ifjuság megmozdult. Egyik-másik jótékony egyesület már szervezi a rendező bizottságokat. E mozgalom természetesen különféle képen érintik a papokat, férjeket és az ifjuságot. Az egyik fanyar mosolygással, a másik meg kitörő örömmel fogadja a légben szállangó farsangi híreket. Az első bál híré Kovásznáról vettük, hogy a kaszinó-egyesület már 6-án tartja meg elite-bálját. Farsang előtt — mintegy bevezetésképen — a k. vásárhelyi olvasó egyesület is ünnep harmadnapján egy estélyt fog rendezni s azután egymás után fogják egymást követni a farsangi multságok.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A decz. 7-én reggel félhatkor Kolozsvárról Budapestre indult gyorsvonat Magyar-Nádas állomásnál beleütközött egy személyszállító tehervonatba, mely ott várakozott, hogy Kolozsvárra jöjjen. A vegyes vonatot más vágányra akarták tolni M.-Nádason, éppen künn volt az állomás előtt a vegyesvonat, amikor a Kolozsvárról jövő gyorsvonat odaérkezett. Allitóltag a távjelző nem volt tilosra, vagy nem eléggé biztosan tilosra állítva; a gyorsvonat beleütközött a saját vágányán levő vegyes vonatba. A két mozdony összetört, a gyorsvonaton levő étköző kocsi eleje, melyen a konyha van, összetört és a töredékek roncsai megsebesítették Novák szakácsot és Pitterköt segédjét. A szakács lábán, segédje pedig karján és fején szenvedtek könnyebb sebet. A mozdonyvezetőket és fűtőket az összeütközés ereje kidobta, oly szerencsén, hogy rakodtatáson kívül egyéb bajok nem történt. Az utasok közül senki sem sérült meg. Egy-két apróbb ütdés történt a rakodtatás következtében, de sebesülés nem esett több. Az összeütközés alkalmával az erősen megrongálódott két mozdonyon kívül a vegyesvonatnál egy kocsi teljesen összetört, három pedig megrongálódott.

— **Az ezredéves kiállítás marosvásárhelyi kerületi albizottságának közmívelődési albizottsága,** mint lapunknak írják, december 5-én tartotta alakuló ülését Kovács Ferencz lovag, apátlébanos elnöke alatt. Alelnökké megválasztottak Filep Albert kir. tanácsos és Deák Lajos kir. tanfelügyelő, előadónak és jegyzőnek László Gyula iparkamarai másod titkár. Az albizottság feladata lévén az ezredéves kiállítás művészeti, közmívelődési, egészségügyi, oktatásügyi, néprajzi és műkedvelői csoportjainak rendezésére nézve a kerületi bizottság támogatni, elölzetesen is megállapította azok névsorát, kik a kiállítás fent említett szakcsoportjaiban való részvétel céljából a kerületi bizottság által fölhívandók lennének. Kimondotta egyszersmind az albizottság, miszerint állandóan figyelemmel lesz arra, hogy a Székelyföld arra hivatott tényezői a kiállításon minél méltóbban képviselve legyenek. Végül az albizottság működésének hatályosabbá tétele céljából kiegészítette magát még: Geibinger János tanár, Nemes Ödön tanár (Marosvásárhely), Szabolcska Mihály lelkész, László Polikárp záradafőnök, Pap Ferencz és Tályai György tanítók (Marostordamegye), dr. Vajda Emil tanár, Scheffler Nándor ipariskolai igazgató (Székelyudvarhely), Várkonyi Endre muzeumi igazgató, Joos Imre tanár, Gyárfás Jenő testőrművész (Sepsi-Szentgyörgy), Kiss Jenő tanár (Kézdi-Vásárhely), László Lukács tanító, megyei tantesületi elnök (Ilyefalva) tagokkal.

— **A harozias oláhok.** A hazai oláh ujságok Csáky gróf jövő terveiről szólva, általános és komoly harczra szólítják fel az egész románságot. Az Unirea a miniszternek eddig elért sikereiből azt következteti, hogy a jövőre vonatkozó tervei is igen könnyen megvalósulhatnak és akkor „határozottan gyászos fordulat áll be a románság ügyében.” A Gazetta Transilvaniei is majdnem kétségbe esik a miniszter jövőre tervei miatt; harczra szólítja föl a románokat, mert — úgy mond — komoly a küzdelem és egy perc késelelem soha jóvá nem tehető kárt okozhat; az elenséget saját fegyverével kell megtámadni. A román irástudók apostolokként terjeszték a román műveltséget s világossítsák fel kellőképpen nemzeti öntudatáról. A románok ne fogadjanak el a magyaroktól semminemű adományt, sem szolgálatukba ne lépjenek.

— **Lengyel út, muszka panaszkodik.** Eddig ellenkezőleg szokott lenni. Most így is megese. Lebedjev varsói főtervényiszéki bíró legutóbb vasúton utazott s a kupéjában két katonatiszt szivarozó mellett lengyelül beszélgetett. Lebedjev ezen feldühödött és az egész lengyel nemzetet sértó

szavakkal rontott a tiszteteknek. Az egyik tiszt erre kétszer arczul ütötte a bírót. Lebedjev a legközelebbi állomáson kiszállt és jegyzőkönyvet vettett föl, melyben előadta, hogy a két tiszt minden ok nélkül megsértette. Mikor a csendőrbiztos a tisztet felszólította, hogy írjak alá jegyzőkönyvet, azok azt megtagadták, mert a jegyzőkönyv valótanságot tartalmaz. — „En — mondotta a tettel is szereplő tiszt — nemcsak megsértettem, de kétszer arczul is ütöttem Lebedjeneveret.” Most kíváncsian várják az ügy elintézését.

— **A terrorizált cigány.** Egyik este a Pannónia vendéglőben, fővárosi előkelő fiatal emberek vacsoráztak. Vacsora közben egyikük odahívatta az asztalhoz Balogh Károly cigányprímást és meghagyta neki, hogy a Kossuth-nótát húzza el. A cigány kétségbeesett arczot vágott:

— Azt nem húzhatom el!
— Már miért nem húzhatod el!
— Ne kívánja a nagyságos ur, mert a kenyérembe kerül! — felelte a cigány.

A fiatal ember erre kissé erőlyesebben lépett föl, a mire a primás hosszas vonakodás után, elhuzta a Kossuth-nótát, csardás-tempóban, hogy rá ne lehessen ismerni. A mit itt megirtunk, az mind megtörtént, csak az a kérdés, ki fenyegette a cigányt kenyere elverésével, ha el meri húzni a Kossuth-nótát?

— **Krónikás adoma.** Andrassy Gyula idejében egyszer az a szerencse érte Bécs városát, hogy oda jött a schaumburgi lippei uralkodó fejedelem. Andrassy Gyula egy nap azt mondja a huszárnak, hogy keresse elő a sch.-lippei sárkány-rendjelt, mert ő látogatást akar tenni a fejedelemnél. Keresi a huszár, de nem leli.

— Ott kell lenni a többi közt, erősködik Andrassy.

De a rendjel csak nincs. Tán eltévedt valahová. — Akkor menjen át Kleinhoz a boltba és vegyen egyet, ugyse drága: tán 1 frt 50 kr.

Andrassy feltűzte az új rendjelt és elment a fejedelmi vendéghez.

A fejedelem pedig, miután sokáig kegyesen diszkuráltatott vele, oda ment a fiókájához, kivett egy iskaltulást s vitte Andrassyhoz.

— Lieber Andrassy — de itt nagy zavarba jött, mert csak akkor látta meg az Andrassy mellett a sárkány-rendet.

— Lieber Andrassy... én épen... megakartam önt ajándékozni sárkány-rendemmel... azt hittem, hogy ez még nincs önnek...

Mire Andrassy előtt is világos kezd lenni, hogy miért nem találták őt otthon a sárkány-rendet és azt feleli:

— Bocsánat fenség... én meg azt hittem, hogy már megvan...

— **Az első polgári esküvő.** Nagy csődülés volt Pozsonyban a városháza előtt. Szalavszky főispán, először elnökolt a közgyűlésen. Aki az installáció nem látta, mind a térre sietett. A járókelők közül sokan nem tudák, mire vár a sok ember, de azért természetesen hozzájuk csatlakoztak. A sok kérdésközlésre egy ötletes városi képviselő mindenkinek azt válaszolta, hogy ma kötik az első polgári házasságot Taller polgármester előtt Erre természetesen még nagyobb lett a lárna és kíváncsiság. Rövid félóra alatt, az egész főtér megtelt. A kitartó közönség bevárt, amíg a közgyűlési tagok a városházáról távoztak és meit látta, hogy Szalavszkyt ünneplik leginkább, őt tette meg völegénynek. Csak a mennyasszonyt hiába kereste és ezért meglehetősen boszus hangulatban oszlott szét. A délutáni órákban azonban már sokan akadtak, akik a polgári menyasszony haját, szemét s toilettejét is leírták, sőt kezét is szorítottak vele.

— **Egy millió trachomás.** Az orvosok körében mozgalom folyik, melynek célja erőlyes akció indítása a trachoma, a rettenetes egyiptomi szembetegség leküzdésére, mely — sajnos — annyira meghonosodott nálunk, hogy egyiptomi melléknevet akár magyarra változtathatja. Ottava Ignác dr., egyetemi magántanár, kiküldött szakértő orvos jelentése szerint az országban ez idő szerint átlag több mint egy millió trachomás van s a járvány, mely igen sok esetben megvakulással végződik egyre terjed. A jelentés szerint a járványt a katonaság terjeszti ijeszítő mértékben, de a legjobb családokba is belopódzik a veszedelmes betegség, még pedig a cselédlányok útján s ezeknek gondatlansága az ápolásukra bízott gyermekekre terjeszti tovább a bajt. Az orvosok az egész országra kiható radikálisabb intézkedéseket óhajtanak a trachoma ellen.

Hirdetések.

Báli-selyemszöveteket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig, valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket is méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, csikozott, koczkázott mintázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban) postabér és vámentesen szállít) **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító-selyemgyára Zürichben. Minták postafordultával küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros és lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Szám 7359—893.

Pályázati hirdetmény.

Kézdi-Szent-Katolna és Oroszfalu községekből a vármegye törvényhatóság a folyó évi 233 jegyzőkönyvi pont alatt jogerős határozata által alakított új körjegyzői csoportban, melynek székhelye K.-Szt.-Katolna község — a körjegyzői állomás választás útján betöltendő lévén, arra ezennel pályázatot hirdetnek.

A körjegyző évi fizetése 400 frt o. é. valamint a törvényhatóság által a magánosok részére teljesített külön munkálatok után megállapított díjak, szabad lakás és mérsékelt fuvar átalány élvezete jár.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, mikép pályázati kérésüket, melyekhez csatolandók azon hiteles okmányok, melyekkel az 1883. évi I. t.-cz. 6-ik és 1886 évi 22. t.-cz. 74-ik §. szerint megkövetelt minősültségük, valamint fedhetlen előéletük és eddigi gyakorlatuk, szolgálati viszonyuk igazoltatnak, **folyó évi december hó 26-ig** alattirhoz annál bizonyosabban adják be, mivel az elkésetten vagy a fenti kívánalmakat igazoló kellőleg fel nem szerelt kérések figyelembe vétetni nem fognak.

A még a jelen folyó évben megtartandó választáson megválasztott körjegyző hivatali állomását 1894. évi január hó 1-én elfoglalni köteles.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. évi november hó 28-án.

Gábor Péter,
főszolgabíró.

Háromszékvármegye alispánjától.

Sz. 19506/1893.

Arlejtési hirdetmény.

Szemerja-hídvég-bar. thi utvonat 43—44 kilométer szakaszán, Miklósvár és Köpecz között létesítendő Olt-partvéd kiépítése céljából 3398 frt 24 kr előirányzott összegben folyó évi december hó 16-án délutáni 3 órakor a vármegyei jegyzői irodában zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Mi azon megjegyzéssel tétetik közhirrre, hogy vállalkozni szándékozók zárt ajánlataikat a tárgyalási nap déli 11 óráig a megyei pénztárnál adják be, mivel a kitűzött határidőn túl ajánlatok nem fogadtatnak el.

Az ajánlatokba világosan kijelölendő az egységi árakból leengedendő százalék számával és betűvel.

A zárt ajánlatok borítékban lepecsételve nyújtandók be, az ajánlatokhoz a kikiáltási összegnek ötszázoltója, mint bántépénz csatolandó.

A feltételek az árelemzés, árjegyzék és műszaki leirással együtt, a jegyzői irodában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1893. évi november hó 28-án.

Tompa Miklós
alispán.

DIJNOK.

A kisküküllő vármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnál Dicső-Szent-Mártonban egy forint napi-dij élvezete mellett állandó időre egy dijnok kerestetik.

Már alkalmazásban volt, szép-irással bíró és rajzok másolásához értő, előnyben részesül. Ugyanott egy 15—18 éves irástudó, ügyes szekely fiu, mint hivatal és házi-szolga felvétetik. Bővebb értesítés nyerhető MIKES GYULA kir. fő-mérnöknel Dicső-Szt.-Mártonban.

Speczialista sérvkötőkben

Keleti cs. és kir. osztr. magyar és belga kir. szabadalmazott sérvkötője a leghíresebb orvosi autoritások által legjobbnak van elismerve. Nem csuszlik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és rendkívül czélszerű.

Ujdonság! Keleti-féle gummi sérvkötő, a peioták teljesen a sérvhez idomíthatók, szarvasbőr védővel és bizt. nsági övvel. Egyoldalú 6 frt, kétoldalú 12 frt. Suspensorium, haskötő (elastikus) gummi göröcsér harisnya, háttartó, orthopádiai müleges fűző, müleges lábak észek.

Gummi! gyedüli képviselője Osztr. Magyarországon a párisi „F. Bergerand Fils” gyárosnak.

Jótállás mellett valódi párisi gummi és halholyag tottja 2 frttól 6 frtig. Boutsamericans 3 frttól 5 frtig. Pely-Porns 1.50 frttól 2.50 krig. Ballattó de femmes 4.50 frttól 7 frtig. Megrendeléseket discretén és gyorsan eszközöl.

KELETI J. cs. és kir. osztr. magyar és belga kir. szabad gyáros
Budapest IV., Koronaherczeg-utca 17.
(szerviták palotája.)

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Olvasta Ön már ezt a hirdetést?

NE VEGYEN SENKI

karácsonyi ajándékot,

mert mindenki ingyen kap

egy 50 pompás színes képet

tartalmazó és diszes kötésű nagy

Magyar történeti albumot,

egy Szépirodalmi könyvet (regény,

elbeszélések vagy költemények),

egy SzabadSzó nagy képes naptárt

egy 40 színes képet tartalmazó

TÖRVÉNYBAKTER

ezimű könyvalaku regényt,

a ki

legalább egy negyedévre Budapesten 2.50, Vidéken 3 forinttal bármely naptól fogva a „Szabad Szó”-ra előfizet.

Előfizetések a „Szabad Szó” kiadóhivatalához
Budapest, VI., Teréz-körút 41. küldendők.

A „MAGYAR TÖRTÉNETI ALBUM”

a legdiszesebb magyar történeti munka lesz, mely eddig a sajtót elhagyta. Nem kevesebb, mint ötven nagy pompás színes képet fog tartalmazni, melyek a történet legkimagaslóbb és legmagasztosabb jeleneteit fogják ábrázolni.

A „MAGYAR TÖRTÉNETI ALBUM”

a „Szabad Szó”-hoz hasonló nagy alakban, rendkívül finom vastag papíron, művésziesen díszített kötésben fog megjelenni. A képeket kitűnő magyar művészek készítik és a mellé csatolt szöveget, Magyarország történetét, egy fényes tollú írónk írta.

A BUDAPESTI BAZÁR

1894. évi XXXV. évfolyamára előfizetést nyitunk.

Szerkesztő: KIRÁLY JÁNOS.

Bátran állíthatjuk, hogy a Budapesti Bazár a háziasszonyok nélkülözhetlen divat- és háztartási közlönye.

Utalunk a Budapesti Bazár minden számára, mely úgy a divat, mint a háztartás és kézi munka köréből teljes képet nyújt.

Daczára ennek a Budapesti Bazár úgy fényes kiállítását, mint czélszerűségét tekintve, a legelőbb magyar divat-közlöny.

A Budapesti Bazár mindazon előfizetőinek, kik félévi előfizetésüket egyszerre beküldik, egy közel háromszáz arcképet tartalmazó diszes Emlék-albummal kedveskedik, melynek czíme Emlék-album. A Budapesti Bazár munkatársai, előfizetői és a Rózsaszín-szalón tagjai írásban és képen. Nem előfizetők ez albumot 3 frtért rendelhetik meg. ompás, színezett divatképet, a borítékon fekete nyomatu divatképet hoz a Budapesti Bazár mindenik száma! De daczára

Pennyi kedvezménynek, a Budapesti Bazár minden számához egy 16 oldalú rendkívül érdekes-regénymellékletet is ad.

Szépirodalmi részében elsőrendű írók munkáit közli s tárcaczikkei legnagyobbbrészt illusztrálva jelennek meg.

Több rendkívüli érdekes melléklete van a Budapesti Bazárnak; így: monogram-ívek, természetes nagyságban kivágott szabás-minták, szabás-minta-ívek, stb., stb.

Igen kedvező találkozó helye a Budapesti Bazár előfizetőinek a Rózsaszín-szalón, melyben az előfizetők díjtalanul levelezhetnek.

Bő tartalma, szép képei és hasznos mellékletei a Budapesti Bazárt maguk ajánlják:

A Budapesti Bazár előfizetői a főiven közölt képek természetes nagyságban kivágott szabás-mintáit megkapják ingyen.

Zajos előfizetési felhívást, virágos ígéreket a Budapesti Bazár nem tesz, mert XXXV. éven keresztül kedvező közlönye volt a művelt magyar hölgyvilágnak.

Ábrái, képei a czélszerűséget véve első sorban irányadóul, művészi kivitellel bírnak.

Reményünk biztos, hogy a Budapesti Bazár köré fognak csoportosulni azok a művelt magyar hölgyek, kik hasznos és czélszerű s úgy a divat-irodalmat, izlés, takarékoság, mint a társadalom minden ágát felölelő lapot akarnak járni.

A Budapesti Bazár előfizetési ára:

Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyed évre 2 frt.

Az előfizetési pénzek ily czím alatt küldendők:

KIRÁLY JÁNOS szerkesztőnek
Budapest, Koronaherczeg-utca 17. sz.

A
COGNAC JPAR
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CZÉG
KORONA-COGNAC

ja az élelmiszerek egészségügyi szempontból való nemzetközi kiállításán a bíráló bizottságtól különös megemlítéssel a

NAGY
DISZOKLEVELET

kapta; oly kitüntetés, melyet kivülről csak még egy francia ház mutathat fel.

Kapható Kézdi-Vásárhelyen:
Kovács Károly és Bándy
István uraknál.